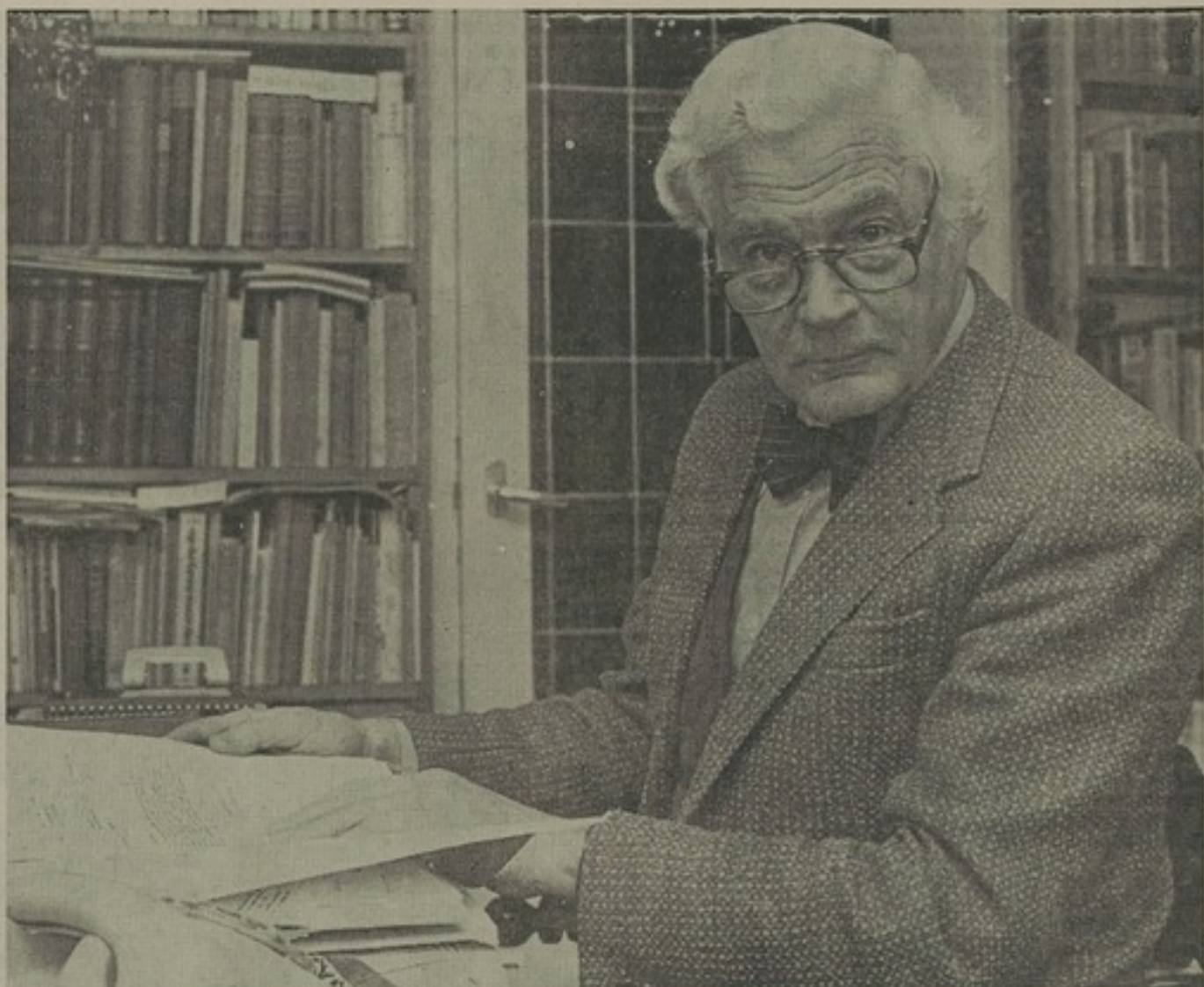

MR. A. STEPELS,
SCHEIDEND VOORZITTER
VAN GENOOTSCHAP
NEDERLAND — ISRAEL:

„Tachtig
procent
van
Nederlanders
verholen
antisemit”

Mr. A. Stempels ...joodse staat noodzaak...

ROTTERDAM — „Tachtig procent van het Nederlandse volk is verholen antisemit”. Een stemverheffing bij mr. Alexander Stempels wanneer hij deze vaststelling uitbrekt. Een klinische diagnose, ongeveer zoals een arts zegt: „36 procent van de Nederlanders sterft aan kanker”.

De leest ernes. En vanuit die wetenschap verlaart mr. Stempels het feit, dat de gewoonten van de Nederlander jegens Israël, zo warm en solidair tijdens de Zesdaagse Oorlog van 1967, sindsdien zijn bekoeld of — erger — in het tegendeel zijn omgelepen. Waarom willen we dat Israël weggaat uit de bezette gebieden? Omdat we niet kunnen zien dat Israël die oorlog gewonnen heeft. Omdat we daar boos over zijn. Het winnen van die oorlog door Israël was een schande. Zo iets kom je ergens anders in de historie nooit tegen. De overwinnaar is altijd de held. Alleen Israël niet. Het joodse volk mag niet winnen. En waarom niet? Gewoon, omdat het jood is. Zo luidt de conclusie die je noodzakelijkerwijs uit dit gekke gegeven moet trekken.

Mr. A. Stempels (van 1958 tot 1970 hoofdredacteur van de kwaliteitskrant NRC) heeft deze week het voorzitterschap van het Genootschap Nederland — Israël, dat hij negen jaar lang bekleedde, neergelegd. „Ik ben dicht bij mijn zeventigste verjaardag, ik moet het gras in de tuin nog maaien. Er staan zeven bomen met pruimen te wachten op de pluk. En de stooftoren”.

Tegenkrachten

Een terugblik dus vanaf zijn Betuwe uiterwaard, ergens onder Waardenburg in welks kasteel volgens de legende doctor Faust zijn verbond met de duivel zou hebben gesloten. En een vooruitblik: „Ik zie de onvoorwaardelijke sympathie jegens Israël, die tijdens de Zesdaagse Oorlog in hoge mate aanwezig was, niet meer zo tot bloei komen, helaas.”

„Ten eerste niet vanwege een incidentele reden. Zolang Israël beoordeeld wordt op grond van het beleid, dat premier Begin voert, is er eenvoudig geen ruimte voor. Maar in de tweede plaats vrees ik, dat te veel tegenkrachten, zoals de PLO en alles wat eromheen zit, al de kans hebben gekregen zich te ontwikkelen. Ik denk aan de krachten achter het Palestina Comité. Dat is begonnen als een stelletje verheesde lieden, maar wordt nu volstrekt serieus genomen. Akelig”.

Zijn opvolger als voorzitter van het Genootschap Nederland — Israël is burgemeester Te Loo van Schiedam geworden. Hem wacht volgens mr. Stempels een lastig karwei. „Beestwerk. Zolang premier Begin aan de macht blijft, is het moeilijk de mensen aan het verstand te peuteren, dat er verschil bestaat tussen sympathie voor Israël onder dat discutabele bewind en het steunen van Israëls onaanvaardbare bestaansrecht. En om het onaanvaardbare bestaansrecht gaat het. Dat is historisch gebundeld. Er valt, sinds de resolutie van de Verenigde Naties op 14 mei 1948 om in Palestina een joodse staat te stichten waarvan de naam Israël zal zijn, volkenrechtelijk niet aan te tornen. Het Koninkrijk der Nederlanden heeft bij wijze van spreken juridisch een minder stevige basis. Dat werd toen geritseld door vorsten onder elkaar, niet door volken”.

Anti-Begin zijn mag van mr. Stempels. „Ik vind zijn politiek zelf ook onverstandig. Met groot

Burgemeester Te Loo ...lastig karwei...

leedwezen heb ik kennis genomen van de recente verkiezingsuitslag in Israël. Er zijn groepen — ik noem het Comité Nederland — Israël waarmee men ons genootschap vooral niet moet verwarren — die bij hun acties onvoorwaardelijk uitgaan van: wat de regering in Jeruzalem doet, is wettig. Goed of slecht, daar praten ze niet over. Binnen ons genootschap wordt veel genuanceerder gedacht over de politiek die een bepaald bewind in Israël voert. Begin is geen Den Goerlon. Maar dat doet geen halve cent af aan de stelling die ik overal houd: het bestaansrecht van Israël. En dan zeg ik: oetsoon je onderscheid moet maken tussen antisemitie en anti Israël, kun je beide begrippen toch niet los van elkaar zien. En dat is heel logisch, want het politieke standpunt anti Israël betekent, dat je een eigen staat voor het eeuwig vervolgde joodse volk onjuist vindt, dat je dus tegen het joodse volk bent. En mag ik dat alsjeblief antisemitisme noemen?”.

Onbewust

Tachtig procent van de Nederlanders latent antisemit. „Met name hebben veel van onze leden moeite met de houding van de clerus tegenover Israël en het jodendom”, zegt mr. Stempels. „Zijn bloed komt over ons en onze kinderen. Het Oberammergau-syndroom. En men is er zich niet eens van bewust. Men weet het niet van zichzelf. Dat is het ergste.

Het heeft zo'n invloed op de kindertjes. Ik heb in Rotterdam dicht bij de synagoga aan de Bentincklaan gewoond. Toen ik er op een avond langs liep, zag ik, dat er „gekke joden” op de stoep gekaakt was. De avond van Goede Vrijdag was het. Ik heb meteen de inspecteur van dienst van het politiebureau in de betrokken wijk opgebeld. Ach meneer Stempels, zei die, maak u niet druk, het is maar kinderwerk. En waar hebben die kinderen het vandaan?, heb ik geantwoord. Je hoort het zo vaak — ach, het zijn kinderen. Maar waar halen die supporters van Feyenoord het vandaan om op muren „Ajax — jodenitrop” te graffitiëren? En ik heb het gelezen in een krant, in een interview met jonge aanhangers van Feyenoord: die rotjoden, jawel. Zo kankert het door.

Beeldvorming

Van Dale geeft in zijn woordenboek nog steeds het woord jodenstreek. Nu acht ik het wetenschappelijk-lexicografisch verandwoord om dat begrip te vermelden, maar je zou er toch tenminste iets afkeurends bij kunnen aantekenen”.

Jodenstreek. Het stigmatiseren. De beeldvorming. Alsof de typische jood zou bestaan. Mr. Stempels: „Iedereen die ooit in Israël is geweest, weet, dat het stereotype van de jood vals is. Je zou Israël de meest multi-rationale samenleving ter wereld kunnen noemen. Ge-

zwarte joden zie je er. En in de tram heb ik tijdens de bezetting een rafel zien opspringen voor een kennisse van me, een Jodin, maar zo hoogblond dat ze uit een opera van Wagner kon zijn weggelapt. Die orthodoxe joden bij de Klaagmuur met hun zwarte, wapperende jaspanden en ongeschoren bakkebaarden het stereotype van de jood?”

Ach meneer, wij hebben toch Staphorst? Is een Staphorster het stereotype van de Nederlander? Jood zijn betekent de geschiedenis meelorsen van het eeuwig vervolgde worden. Dat is voor mij zeer essentieel. Dat is een van de redenen waarop ik het bestaansrecht van de staat Israël baseer. Niet op de Bijbel zozeer, hoewel het geschiedenisboek dat bekend staat als het Oude Testament, natuurlijk niet niks is. Nee, de historie heeft een aanspreekbare van vervolgingen ingehouden. Het is dus historisch-humantair een noodzaak om de joden een eigen staat te gunnen. Dat staat als een paal boven water”.

Politiek erbij

Het Genootschap Nederland — Israël werd in 1953 opgericht door prof. Beek, oud-testamenticus aan de Vrije Universiteit van Amsterdam, veeleer een geschiedkundige dan een Godgeleerde. Het was hem om verdieping in de cultuur van de joodse staat te doen, niet om het geven van tegengas waar het politieke

tij zich tegen Israël keerde. En nog steeds is de doelstelling het gaande houden en verdiepen van de belangstelling voor Israël in al haar aspecten, cultureel, sociaal en economisch. Maar de politiek is er bijgekomen.

Mr. Stempels: „Alsjeblief, ja. Mensen die de Israëliërs in zee willen drijven, mogen we niet. Als er dus aanleiding voor is, wenden we ons wel degelijk tot de minister van Buitenlandse Zaken. Ik herinner me de keer, dat de UNESCO lelijk deed tegen de Israëliërs afgevaardigden en hen eruit wilde gooien — ja, waarom? Eenvoudig, omdat ze Israël vertegenwoordigden en dus niet thuishoorden in dat gezelschap — en dat Nederland er niet tegen protesteerde. Toen hebben we ons tot Van der Stoep gewend. En we hebben een keer een telegram in prachtig Frans naar de paus gestuurd, want de houding van het Vaticaan lijkt natuurlijk naar niks. De paus is wereldlijk gezien een staatshoofd en de Vaticaanse staat heeft de staat Israël niet eens erkend”.

Keerpunt

Een hoogtepunt in de geschiedenis van het genootschap kwam natuurlijk met de Zesdaagse Oorlog in 1967 toen Nederland zich massaal achter de joodse staat schaarde. „Dat was iets heel prachtigs”, zegt mr. Stempels. „Die grote inzamelingsacties. Ik herinner me zo'n bijeenkomst van de afdeling Rotterdam. Ze gingen met emmers rond en de briefjes van honderd dwarrelden erin. Maar al heel gauw is toen de terugslag gekomen — al na een week of zo. Dat kwam vanwege de vakbeweging.

Die zei: da's nou allemaal wel aardig, maar er moet ook iets ten goede komen aan de arme vluchtelingen. Daar heeft het keerpunt gelegen. Ik heb het altijd als een volstrekt idiotie gezien, dat toen een onlogische, domme koppeling is gelegd tussen het noble doel van het helpen instandhouden van de staat Israël en het probleem van de vluchtelingen — zeker gezien de schandalige manier waarop de Arabische wereld de vluchtelingen uit Israël misbruikt als politiek instrument”.

Er kwam bij, dat Israël de Zesdaagse Oorlog won. Mr. Stempels benadrukt het nogmaals. „We waren in 1967 zo pro-Israël, omdat de onderdog nu eenmaal altijd populair is. De onderdog moet geholpen worden. Als je dan gaat winnen, is dat gevaarlijk. Dan ben je geen onderdog meer en dat is niet leuk. Dan worden de vluchtelingen de onderdog. Zo hebben de gevoelens jegens Israël zich escalerend in ongunstige zin ontwikkeld.

PLO

We hebben het opringen en steeds meer bekend worden van de PLO gekregen, het aanvanden van hun burelen in de hoofdsteden. Ook daarover heeft het genootschap zich tegenover de Nederlandse regering geuit. Het geeft toch geen pas een organisatie, die zich de uitroffing van Israël, van een bevriende staat, ten doel stelt, te behandelen alsof er ooit sprake zou kunnen zijn van een diplomatieke status? Dat is gewoon te gek om los te lopen. Het zijn allemaal uitermate ernstige ontwikkelingen. En ik zie met angst en vreeze wat zich momenteel in Amerika afspeelt. Israël kan de financiële steun van de Verenigde Staten niet missen. Maar ik acht het mogelijk, dat het land ook daar zijn goodwill aan het verspelen is, hetgeen de rol van de joodse lobby (want die bestaat onmiskenbaar) zou kunnen gaan bemoeilijken. En dat is een heel slechte zaak”.